

Μισός και πλέον Αιώνας Προσφοράς
ΧΡΥΣΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
115 χρόνια

Οι πρωτοπόροι τυπογράφοι της Κύπρου

Τέσσερις γενιές Νικολάου σε έναν χώρο απαιτητικό και δύσκολο

Το τυπογραφείο «Η Λευκωσία» είναι σήμερα το αρχαιότερο εν ζωή τυπογραφείο στην Κύπρο. Ιδρύθηκε το 1906 και ουσιαστικά ανήκει στην ίδια οικογένεια από τότε. Την οικογένεια Νικολάου. Είναι ιδιοκτησία της Nicosia Printing works, Chr. Nicolaou & Sons Ltd, με την τέταρτη γενιά Νικολάου να ακολουθεί την τυπογραφική τέχνη. Για την ιστορία του Τυπογραφείου και της εταιρείας, το χθες και το σήμερα, μας μίλησαν ο Χριστόφορος Νικολάου (τρίτη γενιά) και ο γιος του Νίκος Νικολάου (τέταρτη γενιά).

-Πώς είναι να βρίσκεται κάποιος επικεφαλής ενός οργανισμού, μιας εταιρείας, με μια ιστορία τόσο μεγάλη;

N.N.: Σίγουρα να είσαι επικεφαλής ενός οργανισμού είναι από μόνο του μεγάλη ευθύνη απέναντι στους μετόχους/ιδιοκτήτες αλλά και στο προσωπικό που εργάζεται για τον Όμιλο. Το αίσθημα της ευθύνης όμως είναι πολύ πιο έντονο όταν ο επικεφαλής είναι η τέταρτη γενιά και η εταιρεία στην οποία είναι επικεφαλής έχει μια ιστορία 115 ετών. Σημειώστε ότι εταιρείες τόσων ετών είναι μετρημένες όχι μόνο στην Κύπρο αλλά σ' όλο το κόσμο. Ως επικεφαλής λοιπόν μια τέτοιας εταιρείας οφείλω απέναντι στους προγόνους μου να διατηρήσω ζωντανή και ευημερούσα την επιχείρηση όπως έκαναν αυτοί με τόσο κόπο και μαεστρία.

-Ποια θεωρείς ως την πιο μεγάλη πρόκληση που έχεις μπροστά σου;

N.N.: Να κρατηθεί στη ζωή η εταιρεία. Να συνεχίσουμε να τυπώνουμε και να προσθέσουμε κι άλλες εργασίες μέσα στην εταιρεία. Να μπορούμε σε νέους τομείς για να μπορούμε να επιβιώσει άλλα 100 και πλέον χρόνια.

Νέες δραστηριότητες

-Έχω δει ότι έχετε μπει σε νέες δραστηριότητες. Ποιες είναι αυτές;

N.N.: Το ένα είναι ο τομέας της ψηφιακής εκτύπωσης το οποίο έχει χρόνια που εισήχθηκε. Το άλλο είναι η στροφή στο κυτίο. Μπορεί να είναι κάτι που δεν κατασκευάζουμε εμείς αλλά εμείς το εμπορεύμαστε. Υπάρχει και κάτι άλλο στο οποίο για ευνόητους λόγους θα αποφύγα να αναφερθώ, αλλά είναι κάτι το οποίο θα υλοποιήσουμε σύντομα.

-Τι εννοείς το κυτίο;

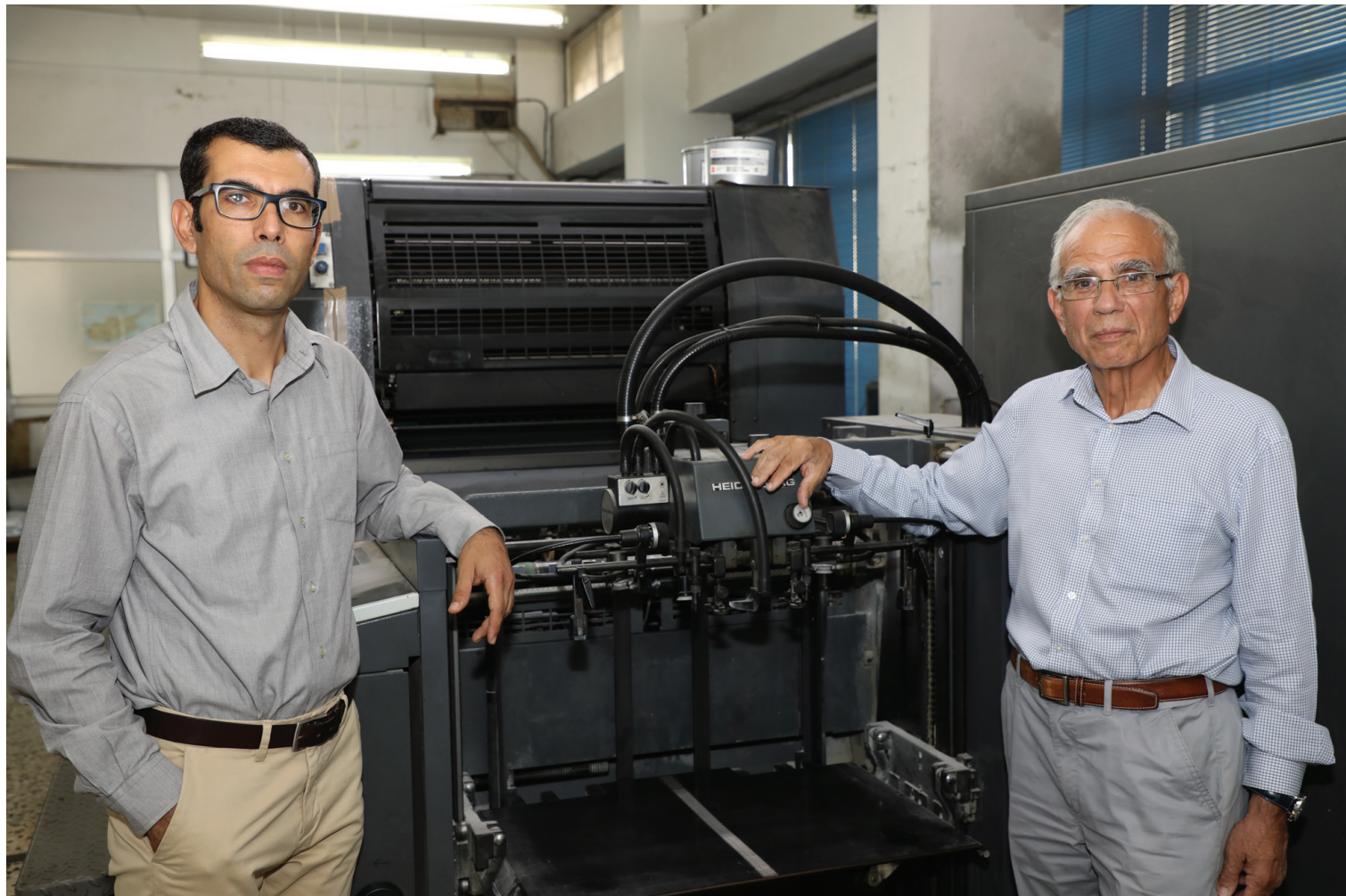
N.N.: Το κυτίο. Π.χ. το κυτίο μας πίστας. Η συσκευασία γενικότερα είναι τομέας που ευημερεί και αναπτύσσεται. Δεν είναι απαραίτητο να είναι από χαρτί αλλά μπορεί η συσκευασία να είναι από άλλο υλικό όπως πλαστικό.

Αν ήταν όμως να επανέλθω στο αρχικό σας ερώτημα, θα έλεγα ότι αυτό που με απασχολεί είναι να παραδώσω στην επόμενη γενιά, την πέμπτη, μια εταιρεία ανάλογη αυτής που ανέλαβα. Και όπως αντιλαμβάνεστε αυτό δεν είναι εύκολο με την εξέλιξη της τεχνολογίας και τη φθίνουσα πορεία της τυπογραφίας. Είναι γι' αυτό που προσπαθούμε να μεγαλώσουμε το φάσμα των εργασιών και των υπηρεσιών μας.

Το χθες και το αύριο

-Τι μεταφέρει στο σήμερα και το αύριο αυτή όλη η ιστορία;

N.N.: Η επιτυχία αυτής της μακροχρόνιας

Ο Χριστόφορος Ν. Νικολάου με τον γιο Νίκο στο τυπογραφείο της εταιρείας τους Nicosia Printing works, Chr. Nicolaou & Sons Ltd. Όλα άρχισαν το 1906 από τον προπάππο Χριστόφορο Νικολάου.

πορείας δεν είναι τυχαία αλλά οφείλεται σε δύο πάγιες στρατηγικές: πρώτον, η εταιρεία όλα αυτά τα χρόνια επένδυε στην τεχνολογία της εποχής και δεύτερον, προσαρμόζε τα προϊόντα της με αυτά της εποχής. Παραδείγματα πολλά. Ο πρόπαπός μου αντικατέστησε τις πρώτες χειροκίνητες μηχανές με ημιαυτόματες και αργότερα με αυτόματες. Ο παππούς μου αμέσως μετά τη καθιέρωση της τεχνολογίας Offset, σε αντικατάσταση της μέχρι τότε τεχνολογίας Letterpress, εισήγαγε τη δεκαετία του 60' την πρώτη μηχανή offset από την Ελβετία. Πιο πρόσφατα συμπεριλάβαμε στα μέσα παραγωγής και ψηφιακούς εκτυπωτές. Όσον αφορά παραδείγματα για καινούρια προϊόντα, ο πατέρας μου τη 10ετία του 80' ξεκίνησε πρώτος στην Κύπρο την παραγωγή επιταγών αλλά και αργότερα ανέπτυξε παραγωγή μηχανογραφικών εντύπων.

Σεβασμός προς τον πελάτη

-Τι καθόρισε το DNA της εταιρείας σας και ποιο είναι αυτό;

N.N.: Πιστεύω ένα χαρακτηριστικό του οργανισμού μας που κληρονομήθηκε από γενιά σε γενιά είναι η επίδειξη σεβασμού προς τον πελάτη. Η σωστή διαπροσωπική σχέση με τον πελάτη είναι κάτι πολύ σημαντικό και έχει αξία. Είναι πέρα για πέρα διαπιστωμένο ότι ο πελάτης είναι διατεθειμένος να πληρώσει κάτι παραπάνω για ευγενική, γρήγορη και άμεση εξυπηρέτηση. Ίσως είναι αυτός ο λόγος που κάποιοι από τους πελάτες μας μάς προτιμούν εδώ και δεκαετίες.

Οι παρακαταθήκες

-Κύριε Νικολάου είσατε αρκετές δεκαετίες στην τυπογραφία και στην εταιρεία...

Χρ.Ν.: Είμαι 52 χρόνια στην τυπογραφία και φυσικά στην εταιρεία. Κι αν προσθέσω ακόμα τα καλοκαίρια που πήγα να στο Τυπογραφείο και εργαζόμουν όπως ο κάθε υπάλληλος, τότε πρέπει να τα θεωρήσω πάνω από 60 χρόνια.

-Εγώ αυτό που θέλω να μας πείτε, ύστερα από τόσα χρόνια, τι είναι αυτό που κρατάει και κουβαλάτε μαζί σας;

Χρ.Ν.: Είναι η σκληρή δουλειά σε αυτό το επάγγελμα, τόσο από πλευράς ημών των εργαζομένων, των ιδιοκτητών, όσο και των εργοδοτούμενων μας. Οι υπάλληλοι μαζί με τους ιδιοκτήτες και τους διευθυντές της εταιρείας, προηγουμένως, ήταν μια οικογένεια. Πράγμα που δυστυχώς δεν συμβαίνει σήμερα. Παλαιότερα δούλευαν όλοι μαζί σκληρά και ώρες ατέλειωτες για να φέρουν σε πέρας τις υποχρεώσεις του Τυπογραφείου. Θυμούμαι τους αρχιεργάτες, να αναφέρω και τα ονόματά τους, Κώστας Μαλέκκος και Κώστας Δημητρίου, τον οποίο αποκαλούσαμε «βοσκό» διότι ήταν βοσκός στο χωριό του και τον έφερε στο Τυπογραφείο ο παππούς μου, ο οποίος μεγαλώνοντας έμαθε να οδηγεί και ήταν ο οδηγός του παππού μου. Δεν θα ξεχάσω τις εκδρομές που κάναμε εμείς μαζί με τις οικογένειες αυτών των ανθρώπων και τις σχέσεις που είχαμε μαζί τους και είχαν μαζί μας. Εμείς ως οικογένεια είχαμε δύο αυτοκίνητα και στριμωχόμασταν όλοι μαζί σε αυτά για να κάμουμε τις εκδρομές μας.

-Αυτή η σχέση με τους εργαζόμενους είναι ένα κομμάτι της κουλτούρας σας ως εταιρεία;

Χρ.Ν.: Ναι η οποία όμως, δυστυχώς, σήμερα έχει αλλάξει. Τα πράγματα έχουν διαφοροποιηθεί και αυτή η σχέση δεν υπάρχει πλέον. Τουλάχιστον σε μεγάλο βαθμό. Δεν

είμαστε πλέον τόσο κοντά τους και αυτοί τόσο κοντά μας. Η κυπριακή κοινωνία έχει αλλάξει και αυτό επηρεάζει όλη την πυραμίδα.

-Εσείς προσωπικά κρατάτε κάτι το οποίο σας είναι χρήσιμο τόσο στην επαγγελματική όσο και την προσωπική σας ζωή, κάτι που σας έλεγε ο πατέρας σας ή ο παππούς σας;

Χρ.Ν.: Σκληρή δουλειά και τιμιότητα. Σκληρή δουλειά διότι μόνο έτσι προοδεύει ο άνθρωπος και τιμιότητα. Να μην αδικήσεις ούτε υπάλληλος, ούτε πελάτης.

-Εσύ Νικόλα τι κρατάς;

N.N.: Δεν μπορώ να πω ότι πήρα πράγματα υπό τύπο του τι να κάνω και τι όχι. Αλλά μέσα από τη δουλειά, την τριβή και την όλη διαδικασία, έχω μάθει ότι πρέπει να είσαι σωστός απέναντι στον πελάτη. Σωστός, ειλικρινής και τιμιός. Την ώρα που πρέπει να παραδώσεις πρέπει να παραδώσεις. Στην ποιότητα που θέλει ο πελάτης. Όσον αφορά δε το προσωπικό μας, εγώ θέλω να είμαι όσο πιο κοντά γίνεται. Δεν είναι εύκολο αλλά το προσπαθώ. Είναι κάτι που παλεύω. Δεν είναι όμως εύκολο καθώς ο κόσμος, όπως είπα και ο πατέρας μου, έχει αλλάξει. Υπάρχουν περιπτώσεις εργαζομένων που απαιτείται να κρατάς απόσταση, να σκεφείς καθημερινό έλεγχο και να προσέχεις διότι πλέον τείνει να εκλείψει και το φιλότιμο.

Τα αξέχαστα πάρτι

-Θυμάστε κανένα όμορφο περιστατικό που έχετε ζήσει στην εταιρεία;

N.N.: Εγώ για να είμαι ειλικρινής έχω επιθυμήσει το πάρτι της Πρωτοχρονιάς που έκανε η εταιρεία για να ευχαριστήσει το προσωπικό της και το οποίο έχει σταματήσει μετά την οικονομική κρίση του 2013 και φυσικά, τώρα

Το τυπογραφείο «Η Λευκωσία» διανύει τη δωδέκατη δεκαετία μιας επιτυχημένης πορείας

με τον κορωνοϊό, ούτε λόγος να γίνεται. Θα πρέπει όμως να επανέλθει και θα επανέλθει. Ήταν μια συγκέντρωση όλων για διασκέδαση, μια συγκέντρωση που δεν είχε ιδιοκτήτες, διευθυντές και εργάτες. Όλοι ήμασταν εκεί για να διασκεδάσουμε χωρίς ταμπέλες και οφίκια.

Χρ.Ν.: Η ατμόσφαιρα που επικρατούσε ήταν υπέροχη. Το εσύ είσαι ο μάστρος και ο άλλος ο υπάλληλος, δεν ίσχυε. Ήταν όλοι ίσοι.

Σημαντική συρρίκνωση

-Οι τελευταίες κρίσεις, του 2013 και τώρα ο κορωνοϊός, πώς σας έχουν επηρεάσει;

N.N.: Η οικονομική κρίση του 2013, η πανδημία του COVID-19 και η γαργαλιά ανάπτυξη της ψηφιακής επικοινωνίας οδήγησαν σε σημαντική συρρίκνωση της ζήτησης σε έντυπο. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα που το αποδεικνύουν. Μείωση της γραφικής ύλης με αντικατάσταση της με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, κατάργηση της έντυπης εφημερίδας με αντικατάσταση της με ηλεκτρονική ενημέρωση, κατάργηση των τιμολογίων με αντικατάσταση τους με ψηφιακό έντυπο. Ακόμη και οι επιταγές που ήταν από τα best seller προϊόντα για δεκαετίες τείνουν να εκλείψουν. Υπάρχουν και πολλά άλλα παραδείγματα.

-Η τυπογραφία έχει αλλάξει σημαντικά μέσα σε 100 χρόνια, λόγω δύο πραγμάτων: την εξέλιξη της τεχνολογίας και αφόρως στην ίδια την τυπογραφία και, δεύτερον, το ότι το χαρτί χάνει κάθε μέρα τη μάχη με την ύλη «τυπογραφία». Εσείς πώς βλέπετε το μέλλον;

N.N.: Η πρόβλεψή μου είναι ότι ο τομέας της τυπογραφίας θα περιοριστεί στην εκτύπωση βιβλίου και επιλεγμένων εκδόσεων και τίποτα περισσότερο. Γι' αυτό ίσως η πιο σημαντική απόφαση στο πρόσφατο παρελθόν είναι η επέκταση του ομίλου στο τομέα του κυτίου και γενικότερα της συσκευασίας αλλά και πολύ σύντομα επέκταση και σε καινούργια προϊόντα.

Ευελπιστώ ότι θα υπάρχει και πέμπτη γενιά. Είναι σίγουρο ότι οι δραστηριότητες του ομίλου επί εποχής της πέμπτης γενιάς δεν θα είναι μόνον η τυπογραφία αλλά και άλλοι τομείς όπως η αξιοποίηση του χαρτοφυλακίου ακινήτων του Ομίλου.

Το μεγάλο παράπονο...

-Το παλιό τυπογραφείο της εταιρείας στην παλιά Λευκωσία παραμένει εκεί αναξιοποίητο. Έχετε υπόψη ότι παρά τις προσπάθειές σας να γίνει ένα μουσείο τυπογραφίας και να αξιοποιηθεί από την Πολιτεία, δεν έγινε τίποτε. Τι έχετε να μας πείτε;

Χρ.Ν.: Το παλιό κτήριο του Τυπογραφείου στη οδό Πλουτάρχου, το οποίο σώζεται σχεδόν ακέραιο και άθικτο με όλο τον μηχανικό εξοπλισμό του και τα διάφορα τμήματα παραγωγής, όπως στοιχειοθεσίας, λινοτυπίας, μονοτυπίας, εκτύπωσης, διεκπεραίωσης, αποτελεί ένα καταπληκτικό μουσείο τυπογραφικής τέχνης, στο οποίο εκτίθεται η εξελικτική πορεία της τυπογραφικής διαδικασίας στα τελευταία 90 τουλάχιστον χρόνια. Ωστόσο παραμένει αναξιοποίητο. Όλες οι προσπάθειες μας που είχαμε κάνει γι' αυτό τον σκοπό έπεσαν στο κενό χωρίς ανταπόκριση. Ούτε η Κυβέρνηση, ούτε ο Δήμος Λευκωσίας, ούτε κανένας άλλος δεν ενδιαφέρθηκε. Έχουμε επίσης την άποψη ότι θα μπορούσε να γίνει και παράρτημα της αρχιτεκτονικής σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Είναι δυστυχώς ακατανόητο γιατί η Πολιτεία δεν θέλει να αξιοποιήσει το παλιό μας Τυπογραφείο. Όχι μόνο το κτήριο έχει κρατήσει την ομορφιά και την όψη ενός παλαιού κτηρίου με την ταμπέλλα από την εποχή του παππού μου, αλλά και τα μηχανήματα και το υλικό που υπάρχουν θα το καθιστούσαν ένα σπουδαίο μουσείο αλλά και πολυχώρο για καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Ελπίζω κάποιοι να το δουν με θετική προσέγγιση για να μη χαθεί μια ολόκληρη ιστορία που δεν αφορά μόνο την εταιρεία μας αλλά την ιστορία της τυπογραφίας στην Κύπρο και την ίδια την ιστορία της χώρας.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΤΙΜΕΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ένα τυπογραφείο απαιτεί πολλές ώρες δουλειάς, μέρα και νύχτα. Χωρίς τη στήριξη και την κατανόηση των γυναικών της οικογένειας δεν θα μπορούσαμε να επιτύχουμε, σημειώνει ο κ. Χριστόφορος Νικολάου.

Οι αφανείς ήρωες της οικογένειας

-Αφήσαμε πίσω ένα σημαντικό κομμάτι. Τι γυναίκες της οικογένειας. Και συνήθως, είναι γυναίκες πίσω από κάθε επιτυχία του άντρα. Κύριε Χριστόφορε τι θα μπορούσες να μας πεις για τη γιαγιά σου, τη μητέρα σου και τη γυναίκα σου;

Χρ.Ν.: Έτυχε να έχουμε γυναίκες οι οποίες μας καταλάβαιναν και μας στήριζαν. Καταλάβαιναν την προσπάθεια που κάναμε όλοι. Η γιαγιά Κατίνα, η γυναίκα του παππού Νικόλα, είχε να μεγαλώσει οκτώ παιδιά. Σε μια εποχή πολύ δύσκολη. Και έπρεπε να είναι ο «στόλλος» της οικογένειας από τη μια για να τα μεγαλώσει σωστά και από την άλλη να αφήσει απερίσπαστο τον παππού μου στη δουλειά του και στην προσπάθειά του να δημιουργήσει μια δική του δουλειά, να φτιάξει το τυπογραφείο του. Και το πέτυχε.

Η μητέρα μου Χλόη ήταν μια ήσυχη αλλά συνάμα δυναμική γυναίκα. Ο πατέρας μου δούλευε και εκείνος σκληρά αλλά ασχολείτο και με τα παιδιά του. Ήθελε να μορφωθούν περισσότερο απ' ό,τι εκείνος. Το ίδιο και η μητέρα μου και μας

έσπρωχναν προς τη μόρφωση. **-Εσύ αντιλαμβάνομαι υποστήριξη από τη σύζυγό σου Μαρία την είχες;**

Χρ.Ν.: Βεβαίως. Θα σας πω πόσες ώρες δούλεψα, προπάντων την περίοδο μετά το 1977 - 78 που άνοιξαν οι δουλειές. Ξεκινούσα δουλειά ή ώρα 7.00 το πρωί και πήγαινα σπίτι την επόμενη μέρα στις 2.00 τα ξημερώματα. Και ξυπνούσα ή ώρα 4.00 το πρωί για να έρθω στο Τυπογραφείο να προετοιμάσω την εργασία. Μαζί μου βέβαια εργαζόνταν όλοι οι υπάλληλοι. Ήταν μια πολύ απαιτητική περίοδος. Και αντιλαμβάνεστε, χωρίς μια γυναίκα στο σπίτι που να κρατά την οικογένεια αυτό θα ήταν αδύνατο.

-Νικόλα θέλεις να συμπληρώσεις κάτι; N.N.: Πρέπει να υπάρχει και στήριξη της σύζυγου σε έτσι καταστάσεις. Είναι πολλές οι ώρες που απουσιάζουμε από το σπίτι και Σάββατα και Κυριακές. Επομένως είναι σημαντική η στήριξη της σύζυγου. Θα κατέληγα λέγοντας ότι οι γυναίκες της οικογένειας, ανέκαθεν, είναι οι αθέατοι ήρωες...

[Από το 1800 ως σήμερα]
Μεγάλες Εταιρείες με Ιστορία, Παρόν και Μέλλον

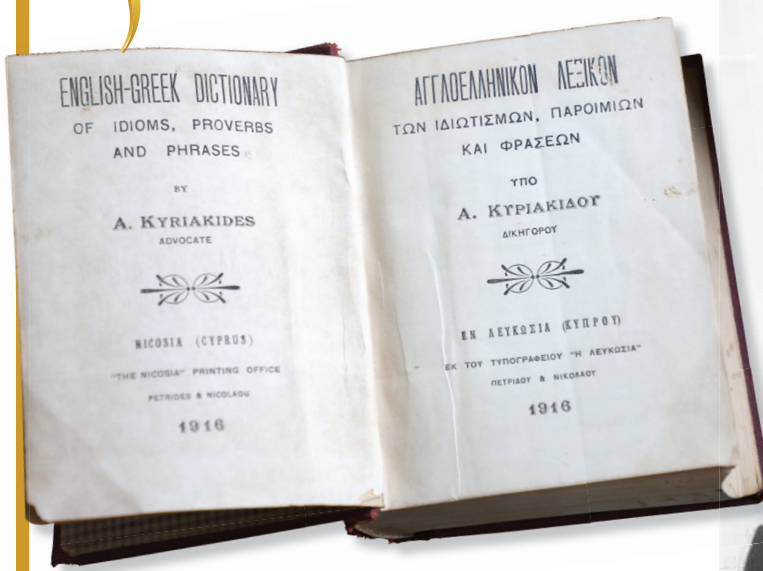
Παρουσιάζει:

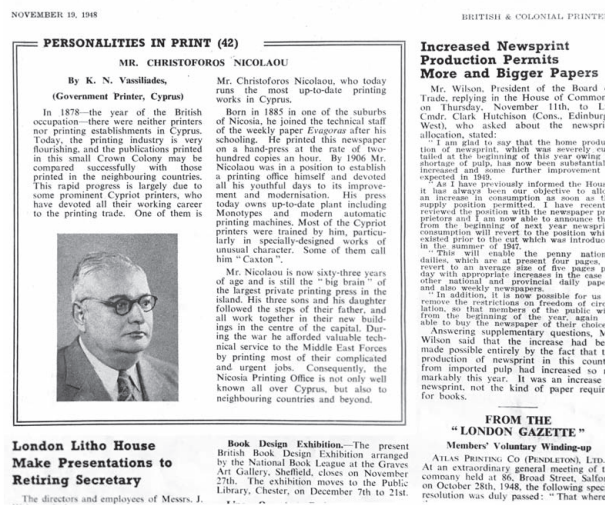

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΥΣΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

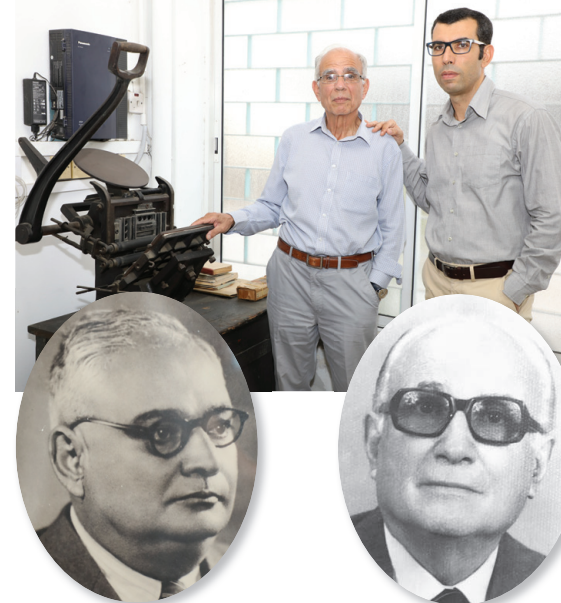
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
115 χρόνια

Σημαντικές εκδόσεις έχει στο ιστορικό το τυπογραφείο «Η Λευκωσία». Μεταξύ αυτών το λεξικό του Α. Κυριακίδη. Δίπλα ο Νίκος Χρ. Νικολάου ο οποίος ανέλαβε το Τυπογραφείο μετά τον θάνατο του πατέρα του Χριστόφορου, το 1958.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το Τυπογραφείο προσέφερε υπηρεσίες στον Αγγλικό στρατό της περιοχής. Για τη μεγάλη αυτή βοήθεια, μετά τον Πόλεμο, έγινε εύφημος μνεία για τον Χριστόφορο Νικολάου σε περιοδικό των τυπογραφείων στην Αγγλία.

Οι ίδιες αρχές και αξίες ακολουθούνται από την ίδρυση του Τυπογραφείου μέχρι σήμερα. Στις φωτογραφίες οι τέσσερις γενιές Νικολάου. Πάνω οι σημερινοί ιδιοκτήτες του Τυπογραφείου, οι Χριστόφορος Ν. Νικολάου και Νίκος Νικολάου και κάτω αριστερά ο ιδρυτής του Τυπογραφείου Χριστόφορος Νικολάου (1886 - 1958) και δεξιά ο Νίκος Χρ. Νικολάου (1913 - 1994).

Το αρχαιότερο εν ζωή τυπογραφείο

Τα Τυπογραφεία Νικολάου έχουν αισίως συμπληρώσει πάνω από έναν αιώνα ζωής. Είναι σήμερα το αρχαιότερο εν ζωή τυπογραφείο στην Κύπρο, ιδιοκτησία της εταιρείας Nicosia Printing works, Chr. Nicolaou & Sons Ltd, με την τέταρτη γενιά Νικολάου να ακολουθεί την τυπογραφική τέχνη.

Η ιστορία του Τυπογραφείου ανάγεται στο 1906, όταν δύο πρωτεργάτες και πρωτοπόροι της τυπογραφίας στην Κύπρο, οι Χριστόφορος Νικολάου και Εφραίμ Πετριδής, ο πρώτος σε ηλικία μόλις 20 ετών, ίδρυσαν το τυπογραφείο «Η Λευκωσία». Ο Εφραίμ Πετριδής ήταν ιδιοκτήτης και εκδότης της εφημερίδας της εποχής, «Κυπριακός Φύλαξ».

Αρχικά το τυπογραφείο «Η Λευκωσία» λειτουργούσε σε ένα κατάστημα στο τέλος της οδού Ληδράς στη στοά Κύκκου απέναντι από την εταιρεία μεταφορών ΚΕΜ σε ένα ακίνητο που ανήκε στη Μονή Κύκκου. Το 1939 μεταστεγάστηκε σε ιδιόκτητο κτήριο εντός των τειχών της Λευκωσίας στην οδό Πλουτάρχου. Λειτουργούσε εκεί μέχρι που μεταφέρθηκε εκτός τειχών στην οδό Δημητσάνης, σε ένα κτήριο που ανεγέρθηκε με προδιαγραφές για να στεγάσει ένα σύγχρονο τυπογραφείο.

Η ιστορία βήμα με βήμα

● Το 1906 ο Χριστόφορος Νικολάου συνεταιρίζεται με τον Εφραίμ Πετριδή και ιδρύουν το πρώτο τυπογραφείο στη Λευκωσία με την επωνυμία «Η Λευκωσία». Μεταξύ άλλων τυπώνει την εφημερίδα της εποχής, «Ο Κυπριακός Φύλαξ» του Εφραίμ Πετριδή.

● 1919-1930. Δυστυχώς η δεύτερη δεκαετία λειτουργίας του Τυπογραφείου σηματοδοτείται από τον ξαφνικό θάνατο του Εφραίμ Πετριδή το 1919 σε ηλικία 43 ετών. Με το θάνατο του Πετριδή αναλαμβάνει το Τυπογραφείο ο Χριστόφορος Νικολάου. Το 1925 αγοράζει τις μετοχές του Πετριδή και γίνεται απόλυτος ιδιοκτήτης του Τυπογραφείου και προχωρά στην αναδιοργάνωση και τον εμπλουτισμό του με νέα μηχανήματα. Είχε προηγηθεί το 1924 η οριστική αναστολή των εργασιών της εφημερίδας «Ο Κυπριακός Φύλαξ».

● 1931-1940. Στη δεκαετία του 1930 σημειώθηκε μεγάλη ανάπτυξη του Τυπογραφείου, τόσο όσον αφορά την επέκταση των εργασιών, όσο και στην πρόσληψη νέου προσωπικού. Σημαντικός σταθμός θεωρείται και η εισαγωγή το 1935 της πρώτης «ριγισιατικής» μηχανής στην Κύπρο από την Αγγλία για την κατασκευή τετραδίων και λογιστικών βιβλίων.

Ο επόμενος σημαντικός σταθμός καταγράφεται το 1939 όπου ολοκληρώνεται η ανέγερση του καινούριου ιδιόκτητου κτηρίου στην οδό Πλουτάρχου, πάροδος της οδού Ληδράς. Το κτήριο αυτό διατηρείται μέχρι σήμερα με όλον τον εξοπλισμό της εποχής εκείνης.

● 1941-1950. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το Τυπογραφείο μεγαλώνει ακόμη περισσότερο προσφέροντας υπηρεσίες στον Αγγλικό στρατό της περιοχής. Για τη μεγάλη αυτή βοήθεια έγινε εύφημος μνεία για τον Χριστόφορο Νικολάου μετά τον Πόλεμο σε περιοδικό των τυπογραφείων στην Αγγλία.

Μετά τον Πόλεμο ο Χριστόφορος αγοράζει μονοτυπική και λινοτυπική, μηχανές οι οποίες χρησιμοποιούνται στην ετοιμασία των σελίδων προς εκτύπωση. Εγκαθίστανται επίσης αυτόματα πιεστήρια αντικαθιστώντας τα χειροκίνητα.

● 1951-1960. Ο Χριστόφορος Νικολάου φρόντισε πριν από το θάνατο του να διευθετήσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς του Τυπογραφείου. Δημιουργεί κατ' αρχάς συνεταιρισμό με τους τρεις γιους του, Νίκο, Λουκή και Τάσο και το 1951 προχωρεί στη δημιουργία μετοχικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με την ονομασία Τυπογραφείο, Nicosia Printing works, Chr. Nicolaou & Sons Ltd.

Το 1958 πεθαίνει ο Χριστόφορος και τα ηνία της εταιρείας αναλαμβάνει ο μεγαλύτερος από τους γιους του, Νίκος Νικολάου με βοηθούς τους αδελφούς του Λουκή και Τάσο. Ουσιαστικά το Τυπογραφείο περνά στη δεύτερη γενιά Νικολάου όπου, επί της εποχής της, ανανεώνεται με νέο σύγχρονο εξοπλισμό. Αναβαθμίζεται σημαντικά τόσο η ποσότητα και κυρίως η ποιότητα των εργασιών του και ποικιλία της φήμης ως ένα από τα καλλιτεχνικότερα και ποιοτικότερα τυπογραφεία της Κύπρου, την οποία διατηρεί μέχρι σήμερα.

● 1961-1970. Με την ανεξαρτησία της Κύπρου το 1960 η τυπογραφία στη χώρα επεκτείνεται ραγδαία και η εταιρεία Nicosia Printing works, Chr. Nicolaou & Sons Ltd δεν μένει με σταυρωμένα τα χέρια. Επεκτείνεται και στη λιθογραφία - offset, που έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη απόδοση των χρωμάτων. Με αυτή τη τεχνολογία εκτυπώνονται εγχρώμα βιβλία, ετικέτες, έγγραφα, παρονομαστές εταιρειών και οτιδήποτε έχει να κάνει με χρώματα. Παράλληλα η Εταιρεία προχωρά στην ανέγερση νέου σύγχρονου κτηρίου εκτός των τειχών στην οδό Δημητσάνης και εξελίσσεται σε ένα από το πιο σύγχρονα τυπογραφεία στην Κύπρο και την ευρύτερη περιοχή.

● 1971-1980. Η τυπογραφία στη δεκαετία αυτή έχει να αντιμετωπίσει νέες εξελίξεις και προκλήσεις και κυρίως την αντικατάσταση του μολύβδου με φιμ. Η παραδοσιακή τεχνολογία φτάνει στο τέρας της ζωής της και σταδιακά εγκαταλείπεται. Η Εταιρεία ακολουθεί τις τεχνολογικές εξελίξεις προχωρώντας σε νέες επενδύσεις, τόσο σε νέα τεχνολογία όσο και σε προσωπικό με την ανάλογη εκπαίδευση.

● 1981-1990. Η δεκαετία του '80 σηματοδοτεί μια νέα σημαντική αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του Τυπογραφείου. Το 1982 οι Λουκίς και Τάσος αποφασίζουν να αποχωρήσουν από την επιχείρηση και τις μετοχές τους αγοράζει ο υιός του Νίκου Νικολάου, Χριστόφορος. Τη συγκεκριμένη δεκαετία το μεγαλύτερο επίτευγμα του Τυπογραφείου είναι η εκτύπωση, προωποποίησης και παράδοση των βιβλίων επιταγών στις τράπεζες σε 24 ώρες.

● 1991-2010. Το 1998, σχεδόν 100 χρόνια μετά το έτος ίδρυσης της Εταιρείας, μπαίνει στο Τυπογραφείο η τέταρτη γενιά. Με την ολοκλήρωση των σπουδών του, ο Νίκολας Νικολάου, γιος του Χριστόφορου Νικολάου, επιστρέφει στην Κύπρο και εντάσσεται στην Εταιρεία. Τη δεκαετία του '90 ο ερχομός των υπολογιστών αλλάζει ριζικά τα δεδομένα. Πλέον οι επιχειρήσεις χρειάζονται νέου τύπου έντυπα. Η Nicosia Printing works, Chr. Nicolaou & Sons Ltd αφυγκράζεται τις ανάγκες της εποχής και προχωρά στις ανάλογες αλλαγές. Με την εταιρεία Compuform Ltd ιδρύουν μια νέα εταιρεία, την Printaform Ltd, η οποία αναλαμβάνει την εκτύπωση των επιταγών και τα νέα έντυπα που χρειάζονται οι υπολογιστές.

● 2010 ως σήμερα. Ξεκινά η εποχή της ψηφιακής εκτύπωσης που εκπορίζει σιγά-σιγά την ανάγκη σε εκτυπώσεις όψοφ. Η ραγδαία ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας αλλά και οι οικονομικές κρίσεις αυτής της περιόδου οδήγησαν στη σημαντική μείωση της χρήσης του χαρτιού. Η Nicosia Printing works, Chr. Nicolaou & Sons Ltd εναρμονίζεται ξανά με τις εξελίξεις και τις ανάγκες της αγοράς και ως ένας δυναμικός οργανισμός προχωρά σε αλλαγές, με στόχο να διατηρήσει την ηγετική του θέση στην αγορά.

Η σημερινή ηγεσία

Στο τιμόνι του Τυπογραφείου είναι σήμερα η τρίτη και τέταρτη γενιά Νικολάου. Στη θέση του προέδρου της εταιρείας είναι ο Χριστόφορος Νικολάου και στη θέση του δι-

Αρχές, αξίες και παρακαταθήκες

- **Οικογένεια.** Για τους Νικολάου η οικογένεια έρχεται πάντα πρώτη. «Όλες οι αξίες που αποκτήθηκαν και ακολουθήθηκαν από γενιά σε γενιά καταλήγουν στον σεβασμό των άλλων, στην καλλιέργεια σχέσεων και στην αντιμετώπιση των άλλων ως δικών μας», αναφέρουν από την εταιρεία.
 - **Πάθος.** «Είμαστε παθιασμένοι με τη δουλειά μας και με ό,τι κάνουμε. Επειδή αγαπάμε τη δουλειά μας, βλέπουμε τα πράγματα από διαφορετική οπτική γωνία και είμαστε σε θέση να νοιαζόμαστε για τα προϊόντα σας σαν να είναι δικά μας», προσθέτουν.
 - **Ποιότητα.** «Δεν υπάρχει συμβιβασμός για το πώς γίνονται τα πράγματα και υπάρχει μόνο ένας τρόπος για να γίνουν: πρέπει να είναι τέλεια, είμαστε παθιασμένοι με την παραγωγή έργων κορυφαίας ποιότητας», σημειώνουν από την εταιρεία.
 - **Ταχύτητα - προθεσμίες.** «Οι προθεσμίες είναι σημαντικές για εμάς. Είμαστε αυστηροί στον εαυτό μας στις προθεσμίες που δίνουμε για τη δουλειά μας και στις υποσχέσεις που δίνουμε στους πελάτες μας. Ουσίως, οι προθεσμίες δεν οδηγούν σε συμβιβασμούς στην ποιότητα. Και τα δύο έχουν την ίδια σημασία και γίνονται σεβαστά», συμπληρώνουν από την εταιρεία.
- Καταλήγοντας από την εταιρεία σημειώνουν τέσσερις παρακαταθήκες που αποτελούν διαχρονικές αρχές:
- Η τιμιότητα,
 - Οι καλές εργασιακές σχέσεις,
 - Οι καλές πελατειακές σχέσεις.
 - Ο σεβασμός προς τους πελάτες.

ευθύνοντα συμβούλου ο γιος του, Νίκος Νικολάου.

Ιστορικές εκτυπώσεις

Το τυπογραφείο «Η Λευκωσία» σε αυτήν την 106 χρόνια πορεία του έχει προβεί σε εκτυπώσεις ιστορικές εκ των οποίων ορισμένες άφησαν εποχή. Οι σημαντικές εκδόσεις είναι πάμπολλες.

Μεταξύ αυτών το λεξικό του Κυριακίδη τη δεκαετία του 1910, η ιστορία της Νήσου Κύπρου του Αρχιμανδρίτη Κύριλλου και ο πρώτος τηλεφωνικός κατάλογος της Αρχής Τηλεπικοινωνιών το 1962, ο οποίος κατάλογος τυπώθηκε σε ένα τόμο σε τρεις γλώσσες.

Ο Χριστόφορος Νικολάου ήταν παντρεμένος με την Κατίνα με την οποία απέκτησαν τρία αγόρια και πέντε κορίτσια. Και οι τρεις γιοι του απασχολήθηκαν στο Τυπογραφείο, με τον Νίκο (πρώτος πάνω αριστερά) να το αναλαμβάνει και επί εποχής του να γνωρίζει εντυπωσιακή ανάπτυξη.

Τα ιστορικά πρόσωπα

Χριστόφορος Νικολάου (1886 - 1958). Γεννήθηκε στο Στρόβολο το 1886. Πατέρας του ήταν ο Νικόλαος Χριστοφορίδης από τη Λακατάμεια, που ασχολείτο με ξενοδοχειακά στη Λευκωσία και ο οποίος εκτός από τον Χριστόφορο απέκτησε από τον γάμο του άλλους δύο γιους. Μετά τα πρώτα γράμματα ο Χριστόφορος Νικολάου πήγε πολύ νωρίς στην τέχνη του τυπογράφου. Από τον γάμο του με την Κατίνα απέκτησαν οκτώ παιδιά, τρία αγόρια και πέντε κορίτσια.

Ήταν πολύ μελετηρός και φιλομαθής και κατόρθωσε από μόνος του να αποκτήσει παιδεία, μόρφωση και πνευματική καλλιέργεια, μιλώντας και γράφοντας εκτός από την Ελληνική, την Αγγλική και Γαλλική γλώσσα. Υπήρξε πολύ φιλοπρόδοος, φιλόπονος και ρηθικέλευθος, αλλά και άνθρωπος αυστηρών ηθικών αρχών, τυπικός και τίμιος προς τους συνεργάτες του, γι' αυτό και εκτιμήτο ιδιαίτερα τόσο από την πολυπληθή πελατεία του όσο και από το προσωπικό του τυπογραφείου του.

Απεβίωσε τον Οκτώβριο του 1958.

Νίκος Χρ. Νικολάου (1913 - 1994). Ήταν ο μεγάλος γιος του Χριστόφορου Νικολάου και θεωρείται ως ο φυσικός συνεχιστής και διάδοχος διευθυντής και η ψυχή του τυπογραφείου «Η Λευκωσία» από το 1958 μέχρι και τη δεκαετία του 1990. Γεννήθηκε στη Λευκωσία τον Ιανουάριο

του 1913. Μετά Δημοτικό Σχολείο φοίτησε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο απ' όπου αποφοίτησε το 1930 και ανέλαβε καθήκοντα στη διεύθυνση του Τυπογραφείου δίπλα στον πατέρα του Χριστόφορο. Πήρε στη συνέχεια Πιστοποίηση Λογιστικής και Διεύθυνσης Γραφείου με αλληλογραφία (International Correspondence Schools, London).

Το 1935 παντρεύτηκε τη Χλόη Κωνσταντινίδη με την οποία απέκτησε τρία παιδιά: Τον Χριστόφορο, την Αλεξάνδρα και την Αικατερίνη. Ο Νίκος Νικολάου ήταν ευγενικός, ήπιος και μετρίοφρων άνθρωπος, εργατικός, έντιμος, φιλότιμος και άριστος οικογενειάρχης.

Επί εποχής του το Τυπογραφείο ανανεώθηκε και εκσυγχρονίστηκε πλήρως με νέο και σύγχρονο εξοπλισμό. Απέκτησε τη φήμη ως ένα από τα καλλιτεχνικότερα και ποιοτικότερα τυπογραφεία της Κύπρου. Σύνθημά του ήταν και παραμένει η ποιότητα.

Απεβίωσε στις 5 Οκτωβρίου του 1994.

Εφραίμ Πετριδής (1876 - 1919). Συνεταιρίστηκε με τον Χριστόφορο Νικολάου και ίδρυσαν το 1906 το τυπογραφείο «Η Λευκωσία». Ήταν ιδιοκτήτης της εφημερίδας «Κυπριακός Φύλαξ» για την αρθρογραφία της οποίας διάχρησε από τους Άγγλους αποικιοκράτες. Απεβίωσε το 1919.

Το παλιό κτίριο του Τυπογραφείου στη οδό Πλουτάρχου, το οποίο σώζεται σχεδόν ακέραιο με όλο τον μηχανικό εξοπλισμό του, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα μουσείο της τυπογραφικής τέχνης. Δυστυχώς «όλες οι προσπάθειες μας έπεσαν στο κενό», σημειώνουν με παράπονο από την οικογένεια Νικολάου.

25 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Βάζουμε πλήρη για νέες επιτυχίες
Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

www.rcbcy.com

800 00 722

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Έδρα: Αρμυρίου 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.